

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

13. Media ab amore divino subministrata ad horas Canonicas debitè, & cum fervore recitandas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

insilire, vellet concidi gladiis, leonum lacerari unguibus, & mille mortes subire, ut Christo, quem absentem arbitratur, arctissimo amoris nexu copulari possit, hoc ambit, hoc suspicat, hoc integrâ orationis horâ repetit, & hunc amore carere putabimus? ego verò in hujusmodi pectoribus plus amoris sapius delitescere arbitrator, quàm in aliis, qui oratione, quàm vocant quietis & silentij, dies & annos perfruuntur: facile est cum Elia, dum Deus offert & invitat, curram igneum conscendere; facile cum muliere in Apocalypsi, dum Deus alas subministrat, in desertum contemplationis evolare; quod non libenter, & cum voluptate experiatur Deum in se aurea illa promissa complementem: *Extollam te super altitudinem terræ?* Verùm cum hæc omnia desunt, cum homini omnes amoris vires colligendæ, ut ad Deum accedat, & cum fugient quodammodo ac se occultante uniatur, cum dæmonum oppositus pervincendi, atque naturæ corruptæ ac fatiscientis superandæ infirmitas, & inconstantia, cum adversis ventis, ac undique circumfundentibus se tenebris magnâ contentione, & longo tempore navigandum, amore tunc opus esse intensissimo nemo est qui inficietur.

CAPUT XIII.

Media ab Amore divino subministrata ad horas Canonicas debent, & cum fervore recitandas.

Meritò inter Amoris curas, hæc una maxima censeripotest, ut in Ecclesia militante ad æmulationem Triumphantis à personis ad id deputatis Deus, ut S. Augustinus loquitur, *Ametur laudando, & laudetur amando:* atque utinam hoc tam heroicum imò Angelicum munus à plerisque diligentius obiretur! Vidit aliquando B. Hermannus, dum canendis Psalnis diurnum Officium haberetur Angelos è caelo in Chorum descendere, thuribula fumantia gestantes, & aliquos quidem odorato incenso perfundere, qui fervidè corde simul & ore canebant, atque in super incensatione absolutâ, eis inclinato capite exhibere reverentiam; alios verò ad alia animo distracto vagabundos præterire ne conspectu quidem dignatos, nonnullos etiam, quod graviore culpâ infecti essent, perhorrescere.

Similia fere sancto Bernardo ostensa sunt: vidit enim ille Beatos

Ccc 2 Spiritus,

I.
Officium
Canonicū
est quædã
cælestis
curiæ i-
mitatio.

Spiritus, dum in choro caneretur, aliquorum fervidiùs canentum verba auro in libello describere, aliorum argento, quorundam etiam atramento, imò & nonnullorum aquâ; aliquorum verò, quorum mens aut distracta erat, aut somno oppressa, curam non habere, quod similitum negligentiarum annotatio ad Dæmones spectabat. Non absimilia in ple-risque cantantium Choris etiam hoc tempore contingere, etsi in oculos nostros non incurrant, nemo sapiens dubitaverit.

2.
Quanti
precij vel
unus ver-
siculus o-
fficii.

Mortua est ante annos circiter viginti Magdalena à S. Iosepho Carmelitana, & Conventus Parisiensis Priorissa, virgo sanctimoniâ, & miraculorum frequentia celebris, quæ post mortem uni ex suis Sanctimonialibus, sibi dum viveret familiari, apparens, & de rebus arcanis sermones miscens, inter cætera dixit, unicum versiculum Psalmorum cum attentione & devotione veritatum præmio humana æstimatione longe superante in cælo donari; ex quo tanquam consecrarium deducitur versiculum etiam unicum malè, oscitanter, & irreverenter pronuntiatum aut decantatum pœna mortalium communi opinione majore post hanc vitam castigari; ut meritò Amor Sanctus Clientes suos hac in parte bene instruendos esse censeat, ne amatus offen-

datur; constat enim Christi crucifixi imaginem velut indignabundam caput aliquando avertisse, dum intolerèter & latrantium more caneretur: Legitur etiam, Officij divini tempore turpiter à somnolentia victæ Colaphum avulsâ à cruce manu impigisse, ut quantum tam fredda segnitie sibi foret exosa, his prodigiis ostenderet.

Inquirendos igitur, monet amor sanctus hujus focordiæ fontes, atque ibi remedium adhibendum: ac primus quidem esse videtur rerum Caducarum amor præposterus, atque in illas cogitationum, affectuumque profusio, quo fit ut animus aliò velut avolans, ad ea quæ canit, aut pronuntiat, non attendat: alter foris est in quærendis tanto malo remediis supina væcordia, quæ proinde hoc loco suggerenda censui.

Primum ergo remedium est, quod antiquitus sacrificantibus dici solebat: *Age quod agis*: hoc est: munus tuum pro dignitate imple, & in eo rotus esto, omnesque animi vires ad id rectè obcundum in unum collige. Considera ergo quisquis es, qui ad horas dicendas obligaris, unde manarit ista obligatio; à Deo scificet, qui per Ecclesiam sponsam suâ seligi voluit è mortalibus aliquos, qui isti muneris piè & sanctè vacarèt; quot proinde Officium divinum appel-

3.
Causa
focordia
in officio
legenda

In
No
2.

Lib. I. Off. lari voluit. Officium ab officio ductum existimat S. Ambrosius, *Quasi officium, quod sit illud, quod quemq; pro conditione personae facere deceat: tu ab aliis officiis ferias agere juberis, ut te totum officio divino impendas: vitæ ergo quam divinè illud impleas. Qui apud veros Principes officiis nobilioribus funguntur, quam attentè, quàm sedulò, quàm reverenter, & ad Principum promerendam gratiã, id exequi conantur.*

S. Benedictus hoc, de quo agimus, officium in Regulis suis *Opus Dei* appellat, quasi unice Deo consecratum: Si vasa Domini, quia ad honorem Dei solius deputata, tam religiose tractantur, ut calices sacri, & similia; quanto cum honore in opere Dei tibi demandato, ut decet implendo versari te oportet, cum Seraphini ipsi in minimo sibi injuncto à divina Majestate munerè, quidquid habent amoris, & reverentiæ, certatim adferant, An tu, dum aliter facis, non tibi videris probrosum illud, S. Bonaventuræ auctore, nomen promereri, ut non orator bonus, sed verborum latrator appelleris; qui à Deo non merearis exaudiri? Cum enim ita se habet homo, ait, *Ve dimidium cor dirigatur in celum, & dimidium cor maneat in terra, talis homo nunquam exauditur à Deo.* Hinc ut rectè monet S. Ambrosius, dum ad di-

vinum istud Officium te disponis. *In recessum pectoris tui totus ingredi, teque ita gere, ut ad id quod agis solū attendas, & (quod Cyprianus in aliis severè reprehendit) non sis isto tempore tam vacors, & tui Deique oblitus. Quasi sit aliud quod magis debeas cogitare, quam quod Deo loqueris.*

Juvabit præterea, si id munus, ad quod Ecclesia te delegat, & obligat, Angelicum esse arbitreris. S. Ignatius Martyr ad Psalmos alternis versibus in choro dicendos compulsus dicitur Angelorum imitatione, quos spiritu ad cælestia raptos alternatim canere conspexerat.

Aliquid simile Davidi ostensu fuisse non immeritò persuadebit sibi, qui illum dicentem audit: *In conspectu Angelorum Psallam tibi.* Non modò in conspectu, sed una cum illis nos canere velle videtur mater Ecclesia, quæ quotidie nos cum Angelis, & Archangelis, cūque omni militia cælestis exercitus, conjunctis, conspirantibusque vocibus, & cordibus trifugion illud, Sanctus, Sanctus, Sanctus, velut hymnum gloriæ concinere præcepit: Cur non in cæteris Psalmorum versibus ad unius Dei gloriam extollendam cõpolitus idem illam velle arbitrabimur, cum ab Angelo de cælo delapso numerum Psalmorum canendorum videatur aliqua ex par-

De Orat.
Dominica.

Lib. 1. c. 5.

te didicisse? Narrat enim Cassianus convenisse aliquando Sanctos Eremitas Patres, ut de numero Psalmorum mane & vesperi in cætibus suis dicendorum aliquid decernerent: & cum in varias sententias abirent, aliis eas pro fervore ad quinquaginta, aut sexaginta multiplicantibus, & pia eorum disceptatio produceretur in vesperum, ecce tibi unus in medium profilit, qui duodecim duntaxat legit finitque cum uno Alleluja, atque ex omnium conspectu evanuit; quem ideo Angelum fuisse sunt opinati.

Si Angeli tam libenter ad nos commeant, ut velut præcutores nostris cantibus assistant, cur non iidem nos in cælestes suos confessus libenter admittant, ut illis permixti Davidicos versus cum illis antecanamus aut recitemus, ô si cum S. Bernardo te, dum horas alterius decantes ad cælum evehit & Angelorum Deum laudantium cætibus interesse crederes, quantam inde reverentiam, quantam attentionem, quantam alacritatē conciperes. Quod si tibi minus arduū videtur terrestri onustum pondere, aliisque destitutū tam altè efferrī; fac tamē dum in cubiculo officium tuū recitas, tibi persuadeas, in comitatu tui Angeli illud te percurrere, ut olim B. Veronicæ de Binasco concessum legimus cum qua genibus

flexis Angelus tutelaris horas legere solitus fuisse dicitur; Quid tibi tum animi foret? Quos conatus parem cum illo attentionem & reverentiam ad illas afferendum? Vili sunt aliquando beati illi spiritus, Monachorum subsellia, dum Te Deum laudamus, carent circumire, & voce, gestuque addere animos, & devotionis igniculos excitare. Idem agere custodem tuum Angelum qui uti semper; ita maximè dum officio illo Angelico Deum laudandi perfungeris, tibi assistere, in animum inducas.

Imò verò te in Angelum quodammodo transformari tibi persuadeas, ita sentiente S. Chrysostomo, ejus extat hoc pronuntiatum. *Homo, qui cum Deo loquitur, uti decet, eum, qui cum Deo loquitur, erit deinceps Angelus.* p. folm. 4.

Præterea multum adjumenti ad horas Canonicas debite percurrendas hauries, si te legatum esse, & ad quem, & qua de causa legationem obeas, attentius expendas.

Legatus es totius Ecclesiæ, & ad Deū Majestatis supremæ, maximis de causis legatione fungeris, Vide quantum crimen incurrat, quantum detrimenti afferat alicujus Reip. Legatus, si oscitanter, si verbis præcipitantibus, si oris, totiusque corporis compositione Principi exosa munus illud obeat: Gra-

Gravissimis malis urgetur Ecclesia, ab illa ad suppetias implorandas ad Supremum numen mitteris; hæc tibi verba dictavit, quibus illum compelles, & ad auxilia subministranda supplex inducas, & tu omnia alia agis; cum potius tuo despectu, tuaque vacordia ad iram concitas: quis talem præ-narratorem impunitum ferat? Verba ipsa Psalmorum, quibus ad legationem debitè obeundam ab Ecclesia instructus es, si, uti par est, à te pronuntientur, hostibus formidolosa sunt, ad eorum sonum percelluntur, & aguntur in fugam; & tu tam supinè negligēs es, ut dum illa indebitè offutis, hostes potiùs accerfas, quàm ferreas.

Anachoreta non infimi ob virtutes nominis Martellus dictus, cum nocturno tempore Psalmis recitandis vacaret, ecce tibi tabarum clangore velut Classicam eani inaudit, & miratus sibi dixit; unde ista, cum nullus hic miles sit, nullamque bellum? Tam cacodæmon non viso truci comparēs, imò, inquit, bellum est, contra te atrocissimum, à quo non desistam, nisi tu ab oratione legendisque tuis Psalmis cessaveris: Mignantem desepxit vir sanctus, & in recitatio suo Psalterio perrexit, solitus postea dicere nullis S. Scripturæ verbis magis perturbati, perterritique dæmonē, quàm

ver suum è Psalmis depromptorū, velut divinorum Missilium jactu: Hinc contra illos, & eorum emissivos tyrannos, similibus sagittis instructos, in arenam produsse Martyres, legimus, Gregorium, Pantalaneonem, Calinicum, Cuctam aliosque complures, ac de illis insignes victorias reportasse: hac etiam armatura se confessorum plerique in ultimo mortis certamine contra hostes invisibiles munire voluerunt, ut S. Nicolaus, Antonius, Franciscus, S. Gallus aliosque complures, quod illos ante huncscemodi velut ignita jacula consistere non posse crederent, uti aliquando S. Macario monstratum est, qui ex ore duorum Monachorum flexis genibus & Psalterio Preces recatantiuta flammam proflire advertit, quas appropinquantes Dæmones ferre non poterant; sed continuo se dabant in fugam: cur ergò tu his armis, ut oportet, non uteris? Cur non volentia, evagationibus mentis ea inutilia reddis, hostiumque tuorum exponis ludibrio? Qui ante Bialentium subsellia ludos agere, & nescio quas ineptas formare imagines torpentiumque oculos in somnum claudere, ac immergere visi sunt. O te egregium Legatum; exosum Regi, ad quem missus es, Ecclesiæ damnosum, à qua delegatus es; hostibus ipsis Ludibrium, contra quos auxilia

auxilia postulaturus destinatus es, tibi verò ipsi innocentissimum, qui non tantum prævaricatoris, sed proditoris etiam notam incurris.

Adferet præterea non parum subsidij ad attentionem fervoremque magnum inter istas cavendi recitandive officij occupationes sequens consideratio; nempe, si à quo profecta sit hæc præcandi ratio, & quis illam composuerit, digesteritque, ac in ulum traduxerit, paulò accuratius discussis. Hanc à Spiritu sancto inspiratam nullus est qui dubitet; ipse Propheta Regius hoc protestatur, dum dicit. *Lingua mea calamus scribae velociter scribentis*: quis enim iste scriba, nisi Spiritus sanctus? qui velociter scribere dicitur, quia ignis est, & ad cor, linguamque permonendam, & ad voces literasve formandas tempore non eget: quis ergo absolum non censeat, si quis versus à Spiritu sancto qui totus ignis est, profectos, frigide moduletur? si ab Amore infinita concinnata verba cum torpore, & quasi auctoris exprobratione pronuntiet? Fac Regem aliquem ad sui ipsius laudem cantilenam dictasse, cujus modulamine impensè delectetur; an non omnes è subditis, qui amore reverentiaque feruntur in Regem numeros illos disceant, & ad Regis voluptatem, gratiamque canerent? hoc scili-

cet compulit tot viros sanctos Deo placendi cupiditate incensos Psalterium integrum diebus singulis cum devotione percurrere, ut à S. Gangerico, Guilielmo Episcopo, S. Simone, S. Athanasia aliisque factitatum legimus: hinc Angeli ipsi modulos istos studiosè & alacriter cecinisse memorant qui B. Gudualdi res gestas; literis mandarunt: nempe cum ille officium inchoasset dicendo: *Deus in adjutorium meum intende*, profectus fuisse Angelos, ac Psalmos reliquos alternatim mira jucunditate cecinisse.

Nec mirum beatos illos spiritus illis versibus & canticis tantum esse delectatos, cum ipse ^{s. psalmodia} ^{Deum de-} ^{lectat.} corum Dominus ex iis singularem voluptatem hausisse, eosque familiares habuisse videatur: nam cum solemnioribus diebus pergeret Jerosolymam, Davidicos Psalmos, uti ferebant Judæorum instituta, inter eundem decantabat; & coenâ peracta hymnum ex iisdem desumptum, antequam in hortum vinculis suis destinatum progredieretur, cecinisse plerique arbitrantur, & in cruce medios inter dolores Psalmum 21. totum recitasse, & versu ex 30. desumpto spiritum suum in manus Patris commendasse Evangelicus textus ostendit: quin etiam post mortem cum Catharinam Senensem rudem, & ne prima qui-

quidem literarum elementa cognoscentem legere docuisset, unà cum ipsa deinde Psalmos Davidicos alternis recitasse dicitur, ita tum Psalmorum divinis versibus, & ipsa Virginis devotione capiebatur. O quam illi rem gratam faceres, si in iis pronuntiandis pari tū fervore arderes; quam verò ingratam, cum ad instar fœdi animalis cœlestes illas margaritas velut res abjectas proteris & conculcas! non abibit, mi homo, ex tot lectis relectisque toto tui Sacerdotii tempore Psalmorum versibus literula in illo supremo tribunali indiscussa, & præmij aut castigationis experts pro diligentia fœcordiæ tuæ quantitate non eris: imitare, quæso, S. Pauli hac in parte electionem, & votum quod totidem verbis horarum lectioni applicari potest. *Volo, inquit, id est malo, in Ecclesia quinque verba sensu meo loqui, quam decem millia verborum in lingua.*

1. Cor. 14.

6. Attentio quomodo paranda.

At inquires, Quomodo, quibusque præsidis eam in officio recitando attentionem, ardoremque consequari. Audi Ecclesiasticum: *Ante orationem prepara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum*, qui scilicet, imparatus accedens, quasi per miraculum, alacritatem, constantiamque ac mentis stabilitatem à Deo expectat, similis illi, qui cum sementis jaciendæ laborem fugerit, messis

nihilominus ubertatem sibi promittit. Qui cantu musico instrumentisque Dominum suum recreare desiderat, prius illa pertentat, & ad concordem cum vocibus harmoniam accommodat, & tu animo cogitationum inter se pugnantium affectuumque discordiâ perturbato ad legendas horas audes accedere, & attentionem, gustumque tibi polliceri? Audi Eucherium te monentem: *Quantum apposuerimus ad diligentiam, tantum ille addet ad gratiam.* & S. Bernardum dicentem: *Qualem te paraveris Deo, talis apparebit tibi Deus.*

Hæc porro præparatio in attempta ardenti que Numinis invocatione, & recta intentione ac utriusque in Psalmorum decursu continuatione, meo judicio consistit: Non est visa sufficere Sanctis illa invocatio, quam ad aperienda labia, adjutoriumque Dei flagitandum Ecclesia in primo limine præscribit; addiderunt illi *Veni creator*, ut Xaverius, aut brevem aliam precatiunculam, quam in eum finem accommodatam judicabant.

7. Invocando Deum.

Recta verò intentio tribus verbis ab Ecclesia ipsa comprehensa ad *Orate fratres* proponitur, dum minister ad preces Sacerdotis postulantis oratiunculam, ut Sacrificium Deo gratum acceptumque sit, respondet, optare se

8. Intentionem præmittendâ.

Ddd ut

ut suscipiatur ad laudem & gloriam Dei, ad utilitatem quoque astantium, totiusque Ecclesiae suae sanctae: potes & tu illam ante horas praemittere, si lubet, & tribus his membris intentionem tuam concludere: si aliquid distinctius requiris, habes ex Patre Petro Fabrico viro ad ista exactissimo egregie breviterque concinnatam: hic in decem membra partitam pronuntiat decies *JESU*, *MARIAE*que nominibus ita Horarum penitum Deo offerebat: 1. Ad ejus nominis gloriam. 2. Ad Sanctorum honorem. 3. Ad impetranda gratiae virtutumque incrementa in iustis. 4. Ad ejusdem gratiae subsidia imploranda pro existentibus in peccato. 5. Ad felicem rei Catholicae progressionem. 6. Pro concordia Principum. 7. Pro morbo laborantibus. 8. Pro animo afflictis. 9. Pro agonizantibus cum morte. 10. Pro existentibus in purgatorio.

9.
Interjiciendo orationem jaculatoriam.

Quod si inter continuationem Officij tui, ad singulos Psalmos ejus imitatione sequentem jaculatoriam precationum adjunxeris: *Pater caelestis, da mihi spiritum bonum*, nec omnes numeros absolveris; suadeo nihilominus, ut particulari privatoque studio aliquam tibi Psalmorum intelligentiam compares, ut fracto velut cortice ad medullam pertingere, atque ad gustus inde suavissimi

mos hauriendos assurgere, & pares cum Propheta pietatis virtutumque affectus induere & excitare possis. haec intelligentia efficiet in te, quod S. Basilii in explicatione primi Psalmi scriptum reliquit: nimirum Davidicos Psalmos etiam ex corde lapideo lachrymas elicere: faciet quod ad Psalmum 107. affirmat S. Chrysostomus, ut cum Angelis choreas ducere, & quasi cum illis de Dei laudibus & amore contendere tibi videaris. Quod si nimis operosum hoc tibi videatur, age saltem, ut argumenta Psalmorum, & quid in eorum unoquoque; praetendat Regius vates, & quod collimet, intelligas, ut cum laudante laudare, & in eisdem cum illo affectus conspirare possis: o quantum inde utilitatis! quantum voluptatis hauries! ad experientiam tuam provoco, & finio. Ne quaso mirare, mi lector, si multa, quae in Gallico volumine hoc capite habentur, dum Latine jam scribo, praeterierim: feci de meo, quod volui, & auctorem hic agere animus fuit, non interpretem, omisis nonnullis, additis aliis, & ceteris meliori ordine digestis; dum Gallice primum scripsi, multa congesti in eorum earumque gratiam qui Psalmos non intelligebant, nunc dum latinitatem callentibus loquar, ea selegi, quae ad animos ad debitam reverentiam

tiam attentionemque stimulan-
dos sufficere videbantur.

CAPUT XIV.

*Quæ sigillatim in recitatione
Etorarum vitanda.*

I. **P**rimò situm indecentem co-
rû, qui *sedentes velut ex adverso*
Deum orant, quos gravibus verbis
carpit Tertullianus; sed etiam
nonnullos, qui Completorium
dicebant in lectulo, tetro suffitu
irrisit dæmon. Mirum quantam
hac in parte diligentiam, constan-
tiamque adhibere viri sanctissimi.
S. Franciscus, etsi infirmus, to-
to nihilominus Psalmodiæ tem-
pore, nec inniri cubitis, nec ad
murum admotus sustineri voluit.
B. Justinianus illis etiam horis ad
instar erectæ statuæ in pedes con-
sistere solitus fuit. S. Bonaventura
situm Christi in cruce penden-
tis spinisq; coronati imitandum
proponit: quòd si officij prolixitas
aliquam mitiorem tolerabili-
oremque permittit, non abeat
tamen extra reverentiæ supremæ
Majestati debitæ limites, ut Con-
cilium Basiliense admonet: quæ
rigidiùs observanda videntur ab
iis, qui privatim horas recitant,
cùm eos nec vocis in canendo
contentio, nec laboris diuturnitas
defatiget. Dixi superiùs An-

gelum, qui cum Veronica de Bi-
nascò horas recitabat, de genibus
solutum eas dicere. Stantem, aut
genubus flexis qui eas percurreret,
nemo reprehendet: qui sedens,
nisi debilitate præpediatur,
irreverentis notam non immerito,
apud cordatos, & bene moratos
incurreret. Ambulatoriam horarij
pensi recitationem vetant
aliqui ordinum legislatores: per-
mittunt nonnulli, modò locus
non sit salutantium occurribus
obnoxius, & oculorum animiq; evagationibus
materiam non præbeat.

Cæterùm ubi Ecclesiæ ritus
jubet nos flectere lapsum in pec-
catum, ubi surgere & stare, ab illo
excitationem, & quasi resurre-
ctionem significari Justinus mar-
tyr existimavit; tanta latent etiam
in externis illis ritibus mysteria.

Alter nævus vitandus est in-
terruptio, quam sine causa ode-
runt viri sancti, & graviter in aliis
reprehenderunt. S. Ludgerus Mo-
nasteriensis Episcopus, cùm à tri-
bus nuntiis ab Imperatore Caro-
lo ad palatium evocatus esset,
quòd tum officio divino legendò
occuparetur, donec finem impo-
neret, ire distulit. Hinc severo
vultu tanquã mandati Regij con-
ceptor ab Imperatore exceptus
cùm rogaretur, cur non citiùs
comparuisset; magnâ libertate
respondit, se cum supremo Im-

D d d 2 pera-

I.
In iis le-
gendis ca-
renda.
Situs in-
decens.

Quest. 115

2.
Interru-
ptio.